

Notat om henvisning fra avtalespesialister til frittstående audiografer, 17.1.2019

Bakgrunn

Frem til dags dato har audiografene i Midt-Norge hatt et godt samarbeid med avtalespesialister/ØNH-leger som har driftsavtale med Helse Midt-Norge. Avtalespesialistene har henvist pasientene til frittstående/private audiografer for å utføre tjenester de selv ikke utfører. Dette har bidratt til kort ventetid og kort reisevei for pasientene da audiografene har stor kapasitet og er spredt geografisk. Også avtalespesialister som har egne audiografer ansatt (og dermed kan utføre disse tjenestene i sin praksis) har til en viss grad benyttet de frittstående audiografene når pasienter selv har bedt om det.

Det foreligger ingen generell avtale mellom audiografene og avtalespesialistene, ei heller generell avtale mellom audiografene og helseforetaket.

Grunnlaget som regulerer samarbeidet mellom avtalespesialistene og helseforetaket, med rettigheter og plikter, er «*Rammeavtale mellom De regionale helseforetak og Den norske legeforening om avtalepraksis for legespesialister*» samt de individuelle driftsavtalene.

Problemstilling

Helse Midt-Norge (HMN) krever nå at avtalespesialister som mottar driftstilskudd fra helseforetaket skal avvikle sitt samarbeid med frittstående/private audiografer. Fra HMN kreves det at avtalespesialistene ansetter egne audiografer slik at tjenestene kan utføres med refusjonsrett. HMN begrunner dette med at pasienter som blir henvist til frittstående audiografer må betale mer enn offentlig egenandel, fordi frittstående audiografer ikke har refusjonsrett. Tjenesten fra audiografene er helprivate.

Den norske legeforening har vurdert problemstillingen etter forespørsel fra avtalespesialist Dr. Kveberg og skriver i brev av 6.11.18:

«Legeforeningen er kjent med at HSØ tidligere har krevet at avtalespesialister har ansatte audiografer for å utløse enkelte av «hørselsmåling» takstene i normaltariffen (324 takstene). Bakgrunnen for dette er at det er et vilkår for refusjonsrett at audiografene som gjennomfører disse prosedyrene er underlagt avtalespesialistens instruksjonsmyndighet. Dette er ikke regulert i rammeavtalen, men følger av de generelle reglene som ligger til grunn for refusjonsrett i normaltariffen. Legeforeningen mener derfor at det er et vilkår for å utløse de ovennevnte takstene at audiografer er ansatte. Det kan imidlertid ikke innebære et generelt forbud mot å samarbeide med helprivate audiografer».

HMN ved Hasfjord skriver i svarbrev til avtalespesialist Dr. Kveberg datert 7.1.19:

«...vi var dessverre ikke kjent med at avtalespesialister som har ansatt audiografer også henviser pasienter til helprivate audiografer. Dette er helt klart beskrevet som en praksis som ikke er i henhold til avtalen, og vi vil nå følge opp dette med alle avtalespesialister innen ØNH».

Videre i samme brev tredje avsnitt:

«Vi mener praksisen med bruk av helprivate audiografer skal avvikles uten opphold... Det er svært viktig at pasientene som er vurdert til høreapparattilpasning hos en avtalespesialist i spesialisthelsetjenesten ikke skal betale annen egenandel enn det som er satt i regelverket».

Konsekvens

Frittstående audiografer mister med dette en stor andel pasienter og står derfor i fare for å ikke ha nok oppdrag til å kunne opprettholde sine bedrifter. For pasientene vil det innebære lengre ventetid og reisevei for å få utprøvd høreapparat og ikke minst for oppfølging, nødvendig service og småreparasjoner. De som er hardest rammet fra før av knyttet til transport og tilgjengelighet, er også dem som vil bli hardest rammet av pålegget fra HMN.

Deltas rettslige vurdering av de private audiografenes rettigheter i sakens anledning

Vi kan ikke se at rammeavtalen konkret regulerer avtalespesialistenes henvisning til frittstående audiografer. Den reguleringen som ligger nærmest, og som man muligens kan trekke parallell til, er rammeavtalens punkt 9.5 som regulerer driftstilskudd og pasienters egenandel. Avtalen sier på dette punkt:

«Legen kan ikke kreve egenandeler ut over det som følger av de til enhver tid gjeldende regler. Pasienter skal orienteres om egenandelene ved synlig oppslag i praksislokalene».

I kommentarutgave til rammeavtalen er det tilføyd blant annet dette til nevnte avtalepunkt:

«Fra tid til annen arbeider legen både innenfor og utenfor refusjonssystemet (helprivat). Dette er ikke regulert i rammeavtalen, men det er en forutsetning at det er et tydelig skille mellom de virksomhetene, og at pasientene blir gjort oppmerksom på skillet og ulik prising. Dette gjelder også der avtalespesialistene er lokalisert med spesialister som driver helprivat virksomhet.

Det er viktig at det er et skille som blir tydelig for RHF og pasienter, slik at det ikke fremstår som sammenblanding av virksomheter...

...Det viktigste er at praksisdriften er organisert slik at pasienter ikke blir forvirret mht. om tjenesten som tilbys er innenfor eller utenfor den offentlig finansierte spesialisthelsetjenesten».

Ut fra dette kan det tolkes at så lenge pasienten er informert om, og klar over den økonomiske konsekvensen, så kan det være opp til pasienten selv. Men som nevnt, dette punktet regulerer i hovedsak avtalespesialister, og ikke deres henvisninger.

Generelt kan avtalens formålsbestemmelse trekkes frem for å underbygge at dagens ordning med mulighet for å henvise til private audiografer er en god ordning. Det er blant annet fra audiografenes side, og enkelte avtalespesialister, argumentert med at det per dags dato ikke er tilstrekkelig offentlige audiografer til å ta unna pasientforespørsler og derfor urimelig lang ventetid samt lang

reisevei for pasientene. HMN synes ikke å legge særlig vekt på dette til tross for at det under formålsbestemmelsen i rammeavtalen punkt 1.2 tredje avsnitt står:

«Rammeavtalen skal derfor bidra til å sikre befolkningen god tilgang til helsetjenester av høy kvalitet. Partene skal bidra til at offentlige ressurser innrettes mot å avhjelpe helsekøer og uløste oppgaver i spesialisthelsetjenesten og løse uløste oppgaver i spesialisthelsetjenesten...»

Vi ser også hen til legeforeningens uttalelse av 6.11.2018, der det fremkommer avslutningsvis at avtalespesialister ikke har et generelt forbud mot å samarbeide med helprivate audiografer. Vi er enige i denne betraktningen og mener at HMN må kunne vise til en hjemmel dersom de ensidig skal kunne pålegge opphør av slikt samarbeid.

Videre håndtering

Det bør arbeides fra flere hold for å påvirke beslutningen som HMN synes å ha tatt ensidig:

- HMN har ikke vist til noen konkret hjemmel som begrunner hvorfor de kan pålegge avtalespesialistene å avslutte sitt samarbeid med frittstående audiografer. Hvorfor gjør de det da?
- Hva mener avtalespesialistene selv? Er det ikke ubekvem for dem å måtte ansette audiografer?
- Har HMN lik praksis i forhold til andre grupper som avtalespesialister samarbeider med, eks. innen psykiatri, eller øyeleger?
- Kunne HMN i stedet inngått driftsavtale direkte med audiografene?
- Det er klart fordelaktig dersom det også jobbes politisk og mediemessig med saken.

Linn Marie Schilling Tjensvold
Advokat MNA
Leder advokatseksjonen
mobil 922 911 07
linn.tjensvold@delta.no